

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 33/2014-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 10. decembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosti R. P., a 726 oprávnených voličov mesta Šaštín-Stráže, zastúpených advokátom JUDr. Štefanom Kseňákom, Park Angelinum 4, Košice, vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb primátora mesta Šaštín-Stráže konaných 15. novembra 2014, za účasti J. S., a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti vedené Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 15538/2014 a sp. zn. Rvp 15539/2014 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. PL. ÚS 33/2014.

2. Sťažnosti R. P. a 726 oprávnených voličov p r i j í m a na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. novembra 2014 faxom a 26. novembra 2014 osobne doručená sťažnosť (sp. zn. Rvp 15538/2014) R. P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Štefanom Kseňákom, Park Angelinum 4, Košice, vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb primátora mesta Šaštín-Stráže (ďalej len „mesto“) konaných 15. novembra 2014.

Zo sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 15538/2014 a zo zápisnice mestskej volebnej komisie o celkovom výsledku volieb primátora mesta konaných 15. novembra 2014, ktorá tvorí prílohu k sťažnosti, vyplýva, že sťažovateľ kandidoval na post primátora mesta pod poradovým č. 5 ako kandidát politickej strany SMER – SD, pričom z celkového počtu 2 213 platne odovzdaných hlasov získal 884 platných hlasov, čo predstavuje 39,94 % z celkového počtu platne odovzdaných hlasov. Počet osôb zapísaných v zoznamoch voličov pre voľby do orgánov samosprávy mesta bol 4 148, sťažovateľ tak získal viac ako 21,31 % z celkového počtu hlasov všetkých oprávnených voličov, a preto spĺňa podmienky na získanie aktívnej legitímácie na podanie sťažnosti podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v súlade s § 59 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Víťaz volieb na post primátora mesta J. S. (ďalej len „odporca“), ktorý bol nezávislým kandidátom, získal v uvedených voľbách celkovo 1 043 platných hlasov.

Sťažovateľ sťažnosťou podanou ústavnému súdu namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora mesta konaných 15. novembra 2014 z týchto dôvodov:

1. Kupovanie hlasov

Pred voľbami, ako aj počas volieb na post primátora mesta malo dôjsť k tzv. kupovaniu hlasov, k preukázaniu čoho sťažovateľ navrhuje vypočúť svedkov, ktorých mená sú označené v sťažnosti.

2. Porušovanie tajnosti hlasovania.

Podľa sťažovateľa došlo v priebehu volieb primátora mesta aj k porušeniu tajnosti hlasovania, k čomu v sťažnosti najmä uvádza: „*Počas volieb pani D. D. navádzala voličov vo volebnej miestnosti, a to pri urne, aby volili č. 6. Pani D. tam bola s celou rodinou. Pani D. v budove volebného okrsku č. 2 a 3 utvrdzovala niektorých voličov, že majú krúžkovať č. 6*“. (odporca, pozn.), pričom ako dôkaz navrhuje výsluch Jozefa Sušila.

3. Porušovanie volebného moratória

Podľa sťažovateľa došlo v meste k volebnej agitácii v blízkosti volebnej miestnosti v čase volieb, a tým aj k porušovaniu volebného moratória. Sťažovateľ k tomu v sťažnosti uvádza:

«3.1. Na mestskú volebnú komisiu v Šaštíne-Strážach oznámila dňa 15. 11. 2014 sl. A. K., že bola svedkom, ako neďaleko budovy, kde sídli okrsková volebná komisia č. 1, že dochádzalo k ovplyvňovaniu voliča, aby tento volil č. 6.

3.2. Na mestskú volebnú komisiu v Šaštíne-Strážach sa dostavila dňa 15. 11. 2014 pani K. P., ktorá oznámila, že má vedomosť o tom, že od ranných hodín stojí nepretržite auto ŠPZ:... v blízkosti budovy Základnej školy na ul. Hviezdoslavova, kde sídli okrsková volebná komisia č. 1, a osoby sediace v predmetnom aute ovplyvňovali voličov a navádzali ich, aby nevolili za primátora mesta R. P.

3.3. O porušení volebného moratória svedčí aj „Podnet na preskúmanie porušenia volebného moratória podľa zákona SNR č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov - žiadosť o zaujatie stanoviska“.»

4. Porušovanie slobody volieb

Podľa sťažovateľa k porušovaniu slobody volieb primátora mesta malo dôjsť tým, že *„4.1. Pred volebnými miestnosťami volebných okrskov č. 2 a č. 3, ktoré boli v jednej budove od 7.00 hod do 20.00 hod dňa 15.11.2014 sa zdržiavali osoby z volebného tímu J. S. a to p. R. P. a p. T. K. Pán P. mal auto značky..., v ktorom bola umiestnená kamera nasmerovaná na vchod volebných okrskov č. 2 a č. 3.*

Dôkazy: kamerovým záznamom z priemyselnej kamery mesta Šaštín-Stráže výsluchom svedka: R. B.

4.2. Pred volebnou miestnosťou okrsku č. 1 sa od 07.00 hod do 19.45 hod nachádzali 2 osoby z volebného tímu J. S. pani Z. T. a p. E. L. Uvedené osoby ovplyvňovali osoby tým, aby ma nevolili. Ďalej člen volebnej komisie okrsku č. 2 - F. K. používal mobilný telefón, aby zohnali voličov, že ich je ešte pre J. S. málo. Toto malo byť v odpoľudňajších hodinách. Na používanie mobilného telefónu ho upozornila predsedníčka volebnej komisie p. A. K., aby ho nepoužíval a neposielať sms.

Dôkaz: výsluchom predsedníčky Okrskovej volebnej komisie č. 2 A. K. z adresy... výsluchom svedkov uvedených v zozname za bodom 4.3.

4.3. Podľa mojej informácie rodine K., B., N. zaviezli veľké množstvo jaterníc, pričom im údajne ponúkali 5,- Eur za hlas. Rodina K. na to reagovala tak, že 5,- Eur je málo a vypýtali si 20,- Eur za hlas. Toto potvrdil R. K. pred svedkami na dvore mestského úradu. Poslanec mestského zastupiteľstva v Šaštíne-Strážach pán V. H. priniesol do týchto rodín písacie perá pre deti s vysvetlením, že každé pero píše inak a oni si zistia všetkých ako volili (či volili S.). Existuje podozrenie, že pán L. K. od kandidátky na primátora pod poradovým číslom 1 pýtal vyššiu sumu peňazí ako mu sľúbil p. M. R. a p. S. M. R. v deň volieb rodine K. a spol. priniesol plné tašky čokolád značky..., aby nezabudli, koho majú voliť. Ak sa tieto podozrenia potvrdia, pôjde o mimoriadne závažné porušenie pravidiel volebnej súťaže.

Dôkazy: výsluchom svedkov:

- A. K...
- K. B...
- A. K...
- P. J...
- A. P...
- K. P...
- O. K...
- M. K...
- M. C...
- C. F...
- J. K...
- S. M... - príslušník policajného zboru,
- L. P. - príslušník policajného zboru
- R. Š...
- E. B... - príslušník policajného zboru OOPZ Šaštín-Stráže
- M. P... - príslušník policajného zboru OOPZ Šaštín-Stráže
- R. D...
- Ž. D...
- S. D...
- V. F...

- J. S...

- L. S...

- Pracovníkmi ORPZ Senica

Svedkovia: členovia mestskej volebnej komisie:

- V. S...

- L. M...

- M. M...

- L. H...

- p. J. L...

Svedkovia: členovia okrskovej volebnej komisie č. 1:

- E. O...

- R. M...

- A. W...

- M. K...

- M. T...

Svedkovia; členovia okrskovej volebnej komisie č. 2:

- H. Š...

- A. K...

- F. K...

- G. V.

- L. V...

Svedkovia: členovia okrskovej volebnej komisie č. 3:

- A. F...

- A. L...

- B. Č...

- V. V...

- G. B...

Kópie oznámení o podozrení zo spáchania trestného činu 2x. “.

K namietanému porušovaniu pravidiel volebnej kampane, ovplyvňovaniu voličov a k namietanému porušovaniu slobody hlasovania sťažovateľ ďalej uvádza:

«Porušenie moratória počas mojej volebnej kampane malo nepochybne negatívny vplyv na efektivitu mojej volebnej kampane.

Agitácia osôb v blízkosti volebnej miestnosti, ktoré navádzali voličov, aby ma títo nevolili, mohlo výrazne ovplyvniť nielen tých, ktorí sa volieb zúčastnili, ale aj osoby, ktoré sa napokon rozhodli nevoliť. Ide o zrejmé porušenie volebného moratória. Toto porušenie volebného moratória už hraničí s tzv. volebnou agitáciou, to značí, že intenzita porušenia je vysoká.

Pokiaľ zákonodarca ponechal v právnej úprave týkajúcej sa volebného zákonodarstva inštitút volebného moratória, tak na jeho dodržiavanie treba trvať so zvýšeným dôrazom. Podľa čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky je „Volebné právo je všeobecné, rovné, priame a vykonáva sa tajným hlasovaním.“

Ovplyvňovanie voličov priamo pri vo volebnej miestnosti je aj porušením tajnosti hlasovania. Mimoriadne závažným porušením je umiestnenie osobného motorového vozidla s kamerou, ktorá bola nasmerovaná na volebnú miestnosť. Niečo také nemožno tolerovať. Sloboda hlasovania spočíva aj v tom, že s výnimkou evidencie vedenej volebnou komisiou si nikto nebude vyhotovovať záznamy o tom, kto išiel voliť. Takéto metódy v demokratickom a právnom štáte sú jednoznačne neprípustné.

Nevedno, čo bolo dôvodom na umiestnenie motorového vozidla s kamerou nasmerovanou na budovu, v ktorej sa nachádzali volebné miestnosti. V predmetnom čase do budovy vchádzali a z nej vychádzali voliči. Je otázne k čomu môže slúžiť takáto dokumentačná aktivita.

V tomto prípade sa jedná o tak závažné porušenia volebného zákona, ktoré už spochybňujú výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvolávajú zásadnú pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

Poukazujeme aj na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. PL. ÚS 1/2011-81 z 9. marca 2011, kde ústavný súd vzal do úvahy aj ovplyvňovanie voličov „Vieš ako máš voliť?“. Porušenie volebnej súťaže v tomto prípade dosiahlo intenzitu nielen nezákonnosti, ale prerástlo aj do neústavnosti. V týchto voľbách tak došlo aj k porušeniu práva sťažovateľa za rovnakých podmienok sa uchádzať o zvolenie za primátora mesta Šaštín-Stráže, teda práva zaručeného čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého „Občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám“.»

Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľ petitom domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Volby primátora mesta Šaštín-Stráže konané 15. novembra 2014 vyhlasuje za neplatné.“

II.

Ústavnému súdu bola 25. novembra 2014 faxom a 26. novembra 2014 osobne doručená aj sťažnosť (vedená pod sp. zn. Rvp 15539/2014) 726 oprávnených voličov pre voľbu primátora mesta (ďalej len „sťažovatelia“), ktorých menný zoznam je neoddeliteľnou prílohou tohto rozhodnutia a ktorí svojou sťažnosťou podľa čl. 129 ods. 2 ústavy v spojení s § 59 ods. 2 zákona o ústavnom súde namietajú neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora mesta konaných 15. novembra 2014.

Zo sťažnosti (sp. zn. Rvp 15539/2014) a zo zápisnice mestskej volebnej komisie o celkovom výsledku volieb konaných 15. novembra 2014, ktorá tvorí prílohu sťažnosti, vyplýva, že pre voľbu primátora mesta bol vytvorený jeden volebný obvod s celkovým počtom oprávnených voličov 4 148, pričom 10 % z tohto celkového počtu oprávnených voličov predstavuje 415 voličov. Keďže sťažovatelia podali sťažnosť ústavnému súdu v počte 726 oprávnených voličov, ide o počet, ktorý presahuje 10 % z celkového počtu oprávnených voličov volebného obvodu ustanoveného v § 59 ods. 2 zákona o ústavnom súde na získanie aktívnej legitimácie na podanie sťažnosti podľa čl. 129 ods. 2 ústavy.

Sťažovatelia sťažnosťou namietajú neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora mesta konaných 15. novembra 2014 z identických dôvodov, pričom na ich preukázanie navrhujú vykonať identické dôkazy, aké uviedol aj sťažovateľ.

Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„Volby primátora mesta Šaštín-Stráže konané 15. novembra 2014 vyhlasuje za neplatné.“

III.

III.1 K bodu 1 výroku tohto uznesenia

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde, ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

Podľa § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Vzhľadom na to, že zákon o ústavnom súde neobsahuje špeciálne ustanovenie o spojení vecí na ďalšie konanie, ústavný súd s odvolaním sa na citované ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku, vychádzajúc z toho, že veci vedené ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 15538/2014 a sp. zn. Rvp 15539/2014 skutkovo a právne spolu súvisia, tieto konania spojil na spoločné konanie tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

III.2 K bodu 2 výroku tohto uznesenia

Podľa relevantnej časti čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy...

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom,

neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľov, pričom zistil, že ich sťažnosti spĺňajú všeobecné náležitosti návrhov na začatie konania pred ústavným súdom predpísané v § 20 zákona o ústavnom súde, ako aj osobitné náležitosti, ktoré sú pre konanie vo volebných veciach ustanovené v § 59 a nasl. zákona o ústavnom súde.

Keďže ústavný súd nezistil v rámci predbežného prerokovania sťažností žiaden dôvod na ich odmietnutie, prijal tieto sťažnosti podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde na ďalšie konanie tak, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. decembra 2014